

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

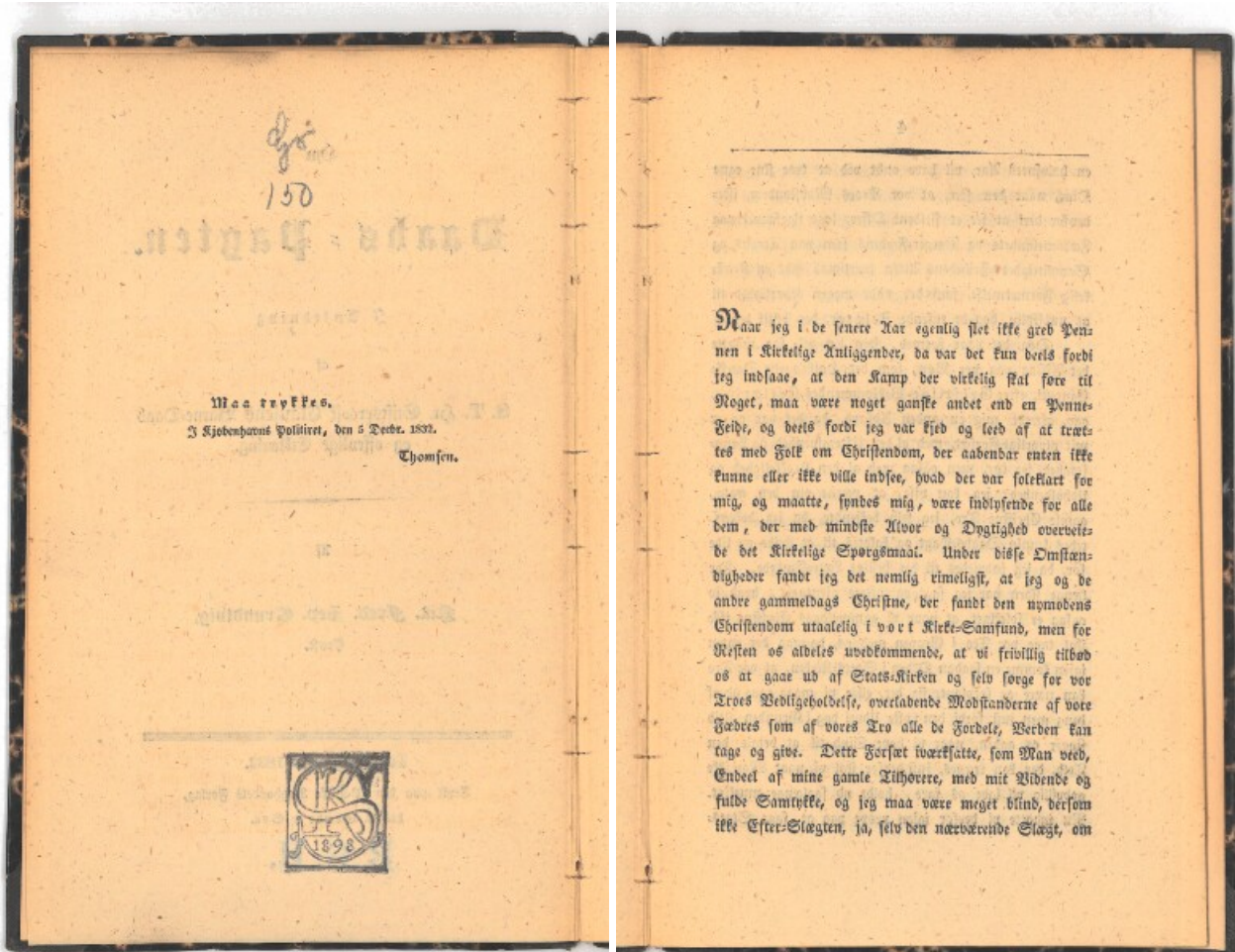
Titel: Om Daabs-Pagten. I Anledning af S. T. Hr. Stiftsprovst Clausens Barne-Daab og offentlige Erklæring

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Om Daabs-Pagten. I Anledning af S. T. Hr. Stiftsprovst Clausens Barne-Daab og offentlige Erklæring", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 1. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1832_501A-txt-shoot-idm137/facsimile.pdf (tilgået 12. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

150

Grundtvig, N. F. S.

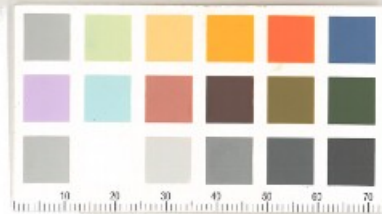
Maa trykkes.

I Kjøbenhavns Politiret, den 5 Decbr. 1832.

Thomsen.

Naar jeg i de senere Aar egentlig blot ikke greb Pen-
nen i Kirkelige Anliggender, da var det kun deels fordi
jeg indsaae, at den Kamp der virkelig skal føre til
Noget, maa være noget ganske andet end en Pynne-
Fejde, og deels fordi jeg var fæd og led af at træf-
tes med Folk om Christendom, der aabenbar enten ikke
kunne eller ikke ville indsee, hvad der var sletkast for
mig, og maatte, syndes mig, være indlysende for alle
dem, der med mindste Aflor og Døgtighed overveis-
de det Kirkelige Spørgsmaal. Under disse Omstæn-
digheder fandt jeg det nemlig rimeligt, at jeg og de
andre gammeltdags Christne, der fandt den nytdens
Christendom utaalig i vort Kirke-Samfund, men for
Kisten os atdeis udekommen, at vi frivillig tilbød
os at gaar ud af Stats-Kirken og selv sørge for vor
Troes Vedligeholdelse, overladende Modstanderne af vore
Fædres som af vores Tro alle de Fordels, Verden kan
tage og give. Dette Forsæt iværksatte, som Man veed,
Endeel af mine gamle Tilhøere, med mit Vidende og
fulde Samtykke, og jeg maa være meget blind, dersom
ikke Efter-Slægten, ja, selv den nærværende Slægt, om

en halvsners Aar, vil have ondt ved at troe sine egne Ord, naar den ser, at vor Troes Modstandere, istaendfor dert at see et staldent Offer, lagt ligesaa vel paa Fædrenelands og Vorger-Troens som paa Troens og Samvittigheds-Frihedens Alter, tværtimod saae en stærkkelig Fornærmelse, som der vilde megen Kjærlighed til at undskyde hos de rasende Jeleter, der sigte den.

Dog, det være hermed, som det vil, saa maatte det Afslag paa vor Bøn, som det Høikongelig-Danske Cancelli, efter Geistlige Vedkommendes Erklæring, gav, afsnøde mig en anden Udsæd, da det var og er mit alvorlige Forfæt, med al den Eftersigtighed og Rangsommelighed, jeg tør, men ogsaa med al den Uroklæthed og Udholdenhed, jeg kan vise, at værne om den ægte, gamle Christne Tro, jeg seldt bekjendte, da jeg bekræftedes i min Daabs-Pagt og kaldtes til at stride og libere, da jeg indviedes til det hellige Læge-Embedet. For længe siden har jeg sagt og oftere gjentaget, hvad jo ogsaa er soleklart, at naar vi gammeltdags Christne ikke skal tage vor Tro i Graven med os, da maa der enten igjen komme en saadan Treen i Stats-Kirken, at vor Tro kan nære og forplante sig der, eller vi maae gaare ud af den; men just fordi den sidste Udvei dog i Grundten altid staaer os aaben, naar vi have Sind til at betale den Told, der kan kræves, just derfor skal vi, naar Man ikke godvillig vil lade os fare, holde ud saalænge muuligt. Nu maatte vi derfor igjen prøve paa at saae Stats-

Kirken, hvort Man nober os til at blive, reformeret, det vil her sigge: at sætte de gammeltdags Christne i Besiddelse af den Troes-Frihed, Loven vel hjemler dem, men som de dog unægtelig i Grundten har mistet, hvort Præstene ikke foretatte Sacramenterne tilbørlig og et ved Undervisning besjæfede og høitidelig bekræfte de Unge i deres Daabs-Pagt. At der nu i denne Henseende hersker en grundlig Forvirring, og at mange Sogne-Præster, under Naab paa Samvittigheds-Frihed, vittelig eller uvittelig, lægge et tungt Lag paa Samvittighederne hos de gammeltdags Christne, der findes blandt deres Sogne-Folk, det er vistnok en bekjendt Sag, men da den høiere Geistlighed dog i den sidste Tid har benægtet det, saa er vi nobt til at eplyse det, og naar Man derfor hudsætter os som Unge i Verden, da maae vi vel taate det, men ethvert fornuftigt Menneske indseer dog let, at naar Man nober os til at blive i Stats-Kirken, og nober os til at lade være Værn hobe af vedkommende Sogne-Præst, vi da er saa spage som muuligt, naar vi die med at klage, til Man f. Ex. virkelig forvansker Daabs-Pagten med et af vore egne Værn. Naar det altfaa er sandt, som jeg ingen Marsag har til at tvivle paa, at en Sogne-Præst, og det Sogne-Præsten ved Fruer Kirke, der skulde være et Mynster, Stifts-Preovsten i Søland, nys har dobt et Værn uden at ændse enten Daabs-Pagten eller Faderens Indvæn-

ding, da er det mig vistnok meget forklarligt, men det beviser derfor ikke mindre klart, at vi gammelbøgs Christne er ikke stærkt, hvortil Man holder paa os men ei paa vor Tro.

Naar Man nu ovrulshødet af Hr. Stifts-Præsidentens offentlige Erklæring ser, at han ikke har mindste Medlidenskab med os, men kun med sig selv og sine gode Venner, saa han vil have Klagerne forebyggede for Fremtiden, ikke ved at Præstene holde sig Leven efterrettelig, ikke heller ved, at os gives Lov til at træde ud af Stats-Kirken, og ei engang ved at vi sit den yderst iarevelige Frihed at lade vore Børn døbe af hvilken beskikket Præst vi vilde, men ene og alene ved at Lovene for andre efter hans Hoved, da synes Maalet vist nok at være fuldt, og vilde virkelig være det, dersom Stiftsprovst Clausens Villie var Lands-Lov, men da den, Gud ske Lov, ikke er det, anser jeg det ikke blot for Umågen værdt, men for hellig Pligt haabe mod mine Med-Christne og mod vor milde, upartiske Dørlighed, at episke Sagen saa godt som det staaer i min Magt. Jeg har det saameget mere, som jeg ved flere Leiligheder har mærket, at mange Hæer end Man skalde tænke komme i et besubderligt Vildveie, naar Talen er om hvad Man kalder Liturgi, saa de enten slet ikke eller dog kun meget dunkelt Hjelpe smeltet Naade-Midler og Kirke-Sikke, kjønde det netop var det store Stiel, Morcen Luther satte mel-

lem os og Paven, og kjønde det er soleklart, at medens tusinde Sikke kan indføres og udføres, uden at det siger stort i Kirken, saa staaer og falder den med sine Naade-Midler, fordi de er det eneste Grundvirkelige, Objective i den.

Det er vist nok i det Mindste alle Præster vittetligt, at Paven opregner syv Naade-Midler (Sacramenter), men selv han indrømmer dog, at Daaben og Nadveren, som indstiftede af Herren selv og som Almindelige for alle Christne, er de Ypperste, og Luther paastod, det var de Treste; men ikke desto mindre kom den lirkelige Tanke-Gang, fra Pietisternes Dage, i en saadan Forvikling hos os, at naar Talen var om Forandringer i Liturgien, da talde Man om Ordene især ved Daaben, ligesom om dem ved Brude-Vilfen, eller i en af Søndags-Collecterne, og det er denne Tanke-Gang Stifts-Præsident Clausen er saa dybt inde i, at det er meget troeligt, det ikke engang ahner ham, der er nogen synderlig Forstiel. Men nu er der desuagtet en ret stor og isinesfaldende, thi om Man vent afflaffede Brude-Vilfen, gjorde Man maaskee vel Staten, men ei Kirken mindste Skade; men afflaffede Man derimod Daaben, som er Dyp-tagelsen i Kirke-Samfundet, da ophørvede Man unøgtelig for Fremtiden Samfundet med det Samme.

Men er nu den Christelige Daab blot et Dand-

Da b foretstet med en vis Haand? Den Daab vi døbtet med, er i det Mindste noget langt Mere, og vi paasaae med Netto, til det Modsatte bevises, at vor Daab er ægte christelig, og det er i alle Tilfælde usægtelig, at vi kun er i Kirke-Samfund med dem, der har Daab tilfælles med os. Men nu er vor Daab ikke meddeelt os ubetinget; men Kirken har oprettet en Daabs-Pagte med os, som indeholdes i Spørgsmaal og Gjenstand, der ikke blot findes i vor Alter-Bog, og ei indføres af Morten Luthers, men findes i den Biskoppelige og den Paveelige Kirke saavel som hos os, ja findes i Grunden hele Christenheden over, hvor Man ikke beviltsig har forandret dem efter Apostlernes Ord. Denne Daabs-Pagt, som vi gøbt tør paasaae, er uadskillelig fra den ægte christelige Daab, er altsaa i det Mindste uadskillelig fra vor Daab, saa naar Man forandrer Pagten ved vor Hørens Daab, da er med Pagten ogsaa Kirke-Samfundet forandret. Gjør Man det imod vor Villie, da vil vor Gud vistnok agte det for dødt og magtesløst, men at det virkelig er imod vor Villie, det maa vise sig derved, om vi inderlig beklage os derved og stræbe, saavidt det staaer til os, at forebygge Gjentagelsen af en saadan Usømmelighed, thi ellers er vi jo ligegyldige ved vort Kirke-Samfund, altsaa døbe Lemmer paa Herrens Egeneme.

Fra denne jævne Stånd-Punkt haaber jeg, Man

vil indsee, at vor Klage over at Man forandrer Daabs-Pagten ikke blot er naturlig, men nødvendig, naar vi ikke vil opgibe vor Hørens og dermed vort eget Kirke-Samfund med Fæderne, og med den eneste Christne Menighed under alle Himmel-Egne, der, uden at gribes i Logn, kan kalde sig den Rigte, Apostoliske, Apostoliske, og det er dog sandelig Meere end Hr. Stifts-Prevsten maatte forlange af os, selv om han var den Danske Stats-Kirkes Hoved, end lige da nu, da han kun er en Tjener, der selv bestynder, han vidste sin Herres Villie, men rettede sig ikke derved. Nu paasaaer vistnok Hr. Stiftsprovsten, at hans Forandringer er ubetydelige, og siger derved, til vor Forbauselse, at han endog af ubetydelige Grunde vil forandre vor Daabs-Pagte; men har han virkelig, som jeg ikke tvivler om, forandret Spørgsmaalet: forsager du Djævelen og alle hans Gjerninger og alt hans Ræsen, til: forsager du Synd og alt Ondt, eller deslige, da er Forandringen i mine Mene saa betydelig, at jeg høitidelig erklærer mig udmeldt af ethvert Kirke-Samfund, der har vedtaget eller herefter vedtager den Forandring.

Jeg ved jo nok, det i visse Kredse har gaaet for en god Deltagelse ved slige Leiligheder at spørge os, om vi tro'e paa Djævelen, og at fortælle os, det vil en egen Smag at gjøre saameget Mere ad ham, men jeg, for min Part, midunder Ingen, end

□ □

ikke Djævelen, den Vre at blive forfaget, og kan ganske ærlig forsikre, at jeg ligesaa lidt troer paa ham, jeg forfager, som jeg vil forsage Ham, jeg troer paa.

Jeg kammer mig derfor næsten ved, nærmere at oplyse den himmelhøie, væsentlige Forskiel det gjør ved Daaben, ved Indgangen i Christi Kirke, enten Man spørger og svarer ærlig efter vor Daabs-Pagt, eller efter den Hr. Stifts-Propsten vil have indført; men Sagen er under nærværende Umstændigheder saa vigtig, og den sædvanlige Tanke-Gang i dette Stykke saa lefsindig og oversfaldelig, at alle Betænkkeligheder maae visse for Nødvendigheden.

Jeg har baade prædiket og skrevet længe nok til at turde cimtale det som en vitterlig Sag, at jeg ikke gjør Djævelen den Vre at tale mere om ham end høist nødvendigt for en Præst med Christen Tro, og Lyden af den Dneds Navn hører Man saa tit, hvor Personer ei forsages men paa kaldes, at der ei behøves noget fint Vre, for at finde den modbydelig; men hvem der virkelig gjør det, mener jeg, skulde netop glæde sig over at høre den i en saadan Forbindelse ved Daaben, at Man turde haabe, helsen eller aldrig at høre den meer blandt de Christne, indtagen, hvor det i alle Maader er nødvendigt, ved Daabs-Pagts Bekræftelse hos de Uuge. Saa meget for de klæne Vren, til hvilke mine egne

maaſke endnu høre meer end de skulde, og hvad nu Begrebet angaar, da er det stor isinesfaldende, at der er stor Forskiel paa en Person og et i sig selv tomt og ubestemt Begreb, saa der er i alt Sald samme Forskiel paa at forfage den onde Mand og at forfage Dndet, som imellem at troe paa den Hellig Mand og at troe paa Hellighed, eller at troe paa Sønligheden og paa Sønnen, paa Hæderligheden og paa Faderen. Fremdeles, saa ved vi alle, at naar vi ved Indgangen i Christi Kirke forfage Djævelen og alle hans Stæringer og alt hans Væsen, da forfage vi derved den personlige Hænde og Bagafter af den Christne Tro og den Christne Kirke, med Alt hvad der bespottes og beskrides Dnede, men naar vi derimod kun sige, vi forsage alt Dndet, da er det noget saa Ubestemt, at jo endog Mange vil sige, den Christne Tro og den Christne Kirke er selv af det Dnde.

Herved mener jeg, Daabs-Sagen er tilstrækkelig oplyst, men skulde Nogen mene Andet, saa er det dog lige vist og lige klart, at naar vi forlange for os og vore Børn at blive ved den Daabs-Pagt, der ikke blot har været i den Danske Stats-Kirke ligesiden den oprettedes, men var unægtelig i den alminnelige Christne Kirke, da Christendommen for et Kar:Luft i den indførtes i Danmark, naar vi forlange det, da var det en himmelraabende Syn at

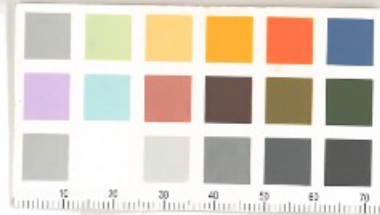
nægte os det, enten i eller uden for Stats-Kirken.

Med Nærværen indgaaes ingen ny Pagt, thi den ny Pagt som nævnes i Indskiftelsens Deed er netop Daabs-Pagten, og her er da biskop Hærens Deed og en til Samme hørende Udbetaling Alt hvad vi maae falde uforanderligt; men naar vi saaledes indskrænke os til at kræve vor Daabs-Pagt ubrødelig holdt og Indskiftelsens Deed ved begge Haende. Midlerne sige sig fort og fulgt, da har vi ogsaa aabenbar derved Høiligheden saavidt, at vi ikke kan drøbe den et Haarsbred videre, uden selv at træde ud af Kirke-Samfund med Hærens Apostler og med dem, der skal oplesse Hovedet, naar Han kommer selv iglen at domme Levende og Døde og derfor vil Han vide at betæne Sine.

Men er imidlertid nu, da Stifts-Preosten i Salsland offentlig erklærer, at han, hvor Tiden aabenbar er om Daabs-Pagten, hverken nogeninde har fulgt eller kan følge Ritualet, men fordrer det forandret, Men, siger jeg, er derved spændt saa høit, at den ei behøver at spændes højere, men blot at blive slaaende, for nødvendig at briste. Hvad min Person angaaer, da har jeg for den omtrent ubesørgt, og den er i alt Hold meget for ubetvælselig til at komme i Betragtning, hvor det gjælder Upholdelsen eller Afkæffelsen i Danmark af den Daabs-Pagt, hvori alle vore fromme Fædre stod og stode, til de fik Tiden oversteet og Dø-

den overstaaet, og sandelig, jeg frygter ikke for, at den gamle Kirke, der har overstaaet saa meget, skal enten her eller nogensteds falde ved et Penne-Strøg; men det gjør mig ondt, og skal gjøre mig ondt, for de Værdsindige, for de Skæbetslige og med eet Ord for de Smaa, og det skal ligeledes gjøre mig ondt for mit Fædreland, hvis vor retfærdige og milde Regering skulde, ved Raader af Geistlige paa høie Poster, som nødvendig maae have Indflydelse i Stats-Kirken, lade det komme dertil, at ærlige og tro Undersaatter af den gamle Pagt ei længer, for Samvittighedens Skyld, kunde blive i Stats-Kirken, medens de samme Geistlige der blev dem ud aabenbar vilde gjøre Udgangen til en Forberedelse.

Derfor, ja, fordi jeg foster mig ligesaa vel kaldet til et Fredens Sendebud som til Sandheds Talsmand, derfor beder og bønfaaler jeg Alle, baade Geistlige og Verdslige, som have eller faae med denne Sag at gjøre, beder og bønfaaler Hr. Stiftsprovst Clausen selv, at de, for Rets og Billigheds Skyld, eller dog for Fædrelandets, for det Naands Skyld, der fra Høien vel vil yndigere end nogen anden Steds omsynge det borgerlige Selskab, baade Konge og Folk, at de vil levende mindes, at gammel dags Christne har og laa en Samvittighed, og er de ægte, vel den Æmteste, saa der maae dog i det Mindste enges ligesaa meget Hensyn paa vor Samvittig-

hed) der kræve den gamle, i Loven hjemlede, Daab: P a g t aldeles uforbrændt, som til deres Samvittighed, der kræve den forandret. At den bliver staaende i Alter-Bogen er vist nok nødvendigt, naar vor Samvittighed skal tillade os at blive i Stats-Kirken, men det nytter os dog aabenbar slet ikke, naar Præsterne egenmægtig forandre den i det virkelige Liv, ved Daaben, hvor den ene gælder, og naar de istedenfor at bibræfte vore Børn stræbe at røkke dem dæd, saa en anden Sikkerhed trænge vi, efter Stifts-Præstens Afsand og offentlige Erklæring nødvendig til. Vil Man lade os virkelig fare, saa viant i Guds Naam, jeg vil ikke klage, thi jeg er vis paa, vi have Trost i en med os, men vil Man det ikke, da raade Man dog til Løsningen af Sogne-B a a n d e t, det Kirkelige S t a n s - B a a n d, der aabenbar, under de nærværende Omstændigheder, er en utaalig Byrde for de gammelbuds Christne, og maa jo være bedrøvelig for Alle der har en Tro som deres S o g n e - P r æ s t besjælder. Dette B a a n d er vel her i Hoved-Staden, som af sig selv, blevet løst, u n d t a g e n v e d D a a b e n, men da netop den er Kirkes-F o d s e l e n, altsaa Kilden til hele det Christelige Liv, saa er Friheden ogsaa netop der aldeles uundværlig. At dette Sogne-B a a n d kan løses, i Hensende til Sacramenterne: Raade-Mødernes og den fra samme uafhængige Confirmation, uden at løses enten i Hensende til Klende

eller Præst-Penge, og uden at Worden, er indflydende, og Staten, som har samme Borgen for alle sine Geistlige Embedsmænds Handlinger, maa det jo være aldeles ligegyldigt, hvem af dem der i et givet Tilfælde foretter enten Confirmationen eller Sacramenterne.

Først, naar det fier, saa de gammelbuds Christne k a n, om end skundom kun med Moie, soat deres Børn ordentlig dobt og confirmerede, enten deres Sogne-Præst vil gjøre det eller ikke, først da kan med Vilighed Taa-ten være om Hensyn paa de Geistliges Samvittighed eller Tanke-Gang, som finde sig besværede ved den gammelbuds Christendom og de vedtagne Udtryk derfor; men, da Spørgsmaalet jo ikke kan være om aabenbar Vantro eller Besjæelse af den Christne Tro, vil der ogsaa kunne tages tilfredsstillende Hensyn derpaa, ved d o b b e l t e Formulater, mellem hvilke Valget staaer til Præsten; thi ved Siden ad de gamle Formulater, eller andre, der ligesaa rundt og fuldt udtrykke den gammelbuds Christelige Tanke-Gang, kan der meget godt staae andre, der netop kun lade sig forene med Troen, naar Sogne-B a a n d e t kun er løst, saa Menigheden ikke bedrøves og forarges derved.

Om det, ved en saa lille og saa let iøvækketlig Forandring i vor statskirkelige Stilling, vilde lykkes at berolige Gemytterne paa begge Sider og indføre saamegen virkelig og almindelig Samvittigheds-Frihed i Stats-Kirken, som de Noorligste kunde og vilde ønske

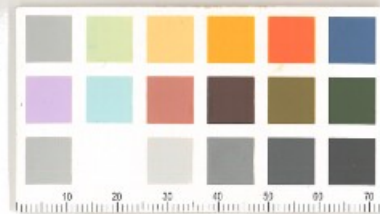

med, det fik Ilden vise; men Omfarnighederne er nu saa indvirkede og Bindingen for Lieblivet paa begge Sider saa stor og Indbysende, at Forsøget i alle Tilfælde godt var Umagen værdt, medens vel kun den laveste Egennytte eller det bitterste Had til gammel dags Christendom kan have stort derimod at indvende. Forde allerede Giaringen for trehundrede Aar siden til en kristelig Skilsmisse, da vil den nu paa de fleste Steder endnu visstere fore dertil, da *Cristligheden*s Lyse til at beherske Troen nu ikke blot maa staae paa *Daaes-Pagten*, men ogsaa paa den Friheds-Høielse i aandelige Ting hos Indviene, der nu er langt anderledes herskende; men hos et Folk af saa fredelig og soielig en Natur som det Danske, vil Skilsmissem dog ubetvivel kunne undgaaes og Statskirken give et steldent, om ikke mageløst, Exempel paa Fordragelighed, naar kun de *nymodens Præster* vil finde dem i Villighed og lade de *gammel dags Christne* Leve med sig, hvortil disse dog sandelig har den usleddigste Ret. Jeg, for min Part, og for deres som vil lyde mit Raad, erklærer i det mindste, at saasnart *Sogne-Bænd* og *kløver* løse i Hensende til Sacramenterne og Confirmationen, da maa *for os* de *nymodens Præster* forette deres Embede som de lystre, og bliver Tiden da om Forandringer ved *Alter-Bogen* til deres Fordeel, skal der vist ikke findes en mere eftergivende Præst med Christen Tro i

Christenheden end jeg; thi jeg erkender, at den størst mulige Frihed i aandelige Ting tjener os alle bedst, og flandt jeg nok kunde ønske, at være *kristelig* saa stærkt adskilt fra Modstanderne som muligt, saa ønsker jeg dog, for godt Landsmandsskab, heller at blive dem saa nær som muligt, da den kristelige Skilsmisse vel ingenlunde indslutter Nag eller borgerlig Fjerhed i sig, men vilde dog rimeligvis hos de fleste fore disse store rimelige Ueffter med sig. Og, *Danske Lands-Mænd!* hvad skal det dog betyde, og af hvem har vi dog faaet den ligesaa ubaanke som uchristelige Lyft til at beherske hinandens Samvittighed, og, om muligt, myrde hinandens Tro i Buggen! Hvorfor stude vi dog ikke gerne under hvorandre Lov til at troe om den evige Salighed og Velen dertil, hvad Enhver som er kommet til Skiels Aar og Alder tør forsvare for Gud og sin egen Samvittighed, og gerne under hinanden den naturlige, for omme Hjerter umistelige, Ret til at faae være Hørn oplærte i den Tro, hvorpaa vi selv bygge vor Haa og hvorfra vi hente vor Trost! Hvad er det dog for et Barbari, vi har lært af Mahomedaner, Widder-Aldrens forderede Munk og snoverherte Skifte-Roge, at vi ei kan være lykkelige og blive salige ved vor Tro, uden at nøde alle Andre til at dekke den, eller dog til at tie med deres og lade den udrydde hos deres umyndige Børn! Hvor er dog her den *Dplysning* og *Tolerance*, vi berste os af, og som det

tilvisse nuomsunder er utilgivligt at misliende; eller er der mindste Mening og sund Fornuft deri, at Man vel skulde have Lov til, selv som Lærer i Stats-Kirken, at forkaste og befri den fra Alids Tid ferdigste Tro, men ei til at beholde den! Har da virkelig de gammeltdags Christne gjort Danmark og Alt hvad der pryder Danne mænd saadan Glam og Affæst, at deres Tro bør være den Eneste, der gjøres fredløs, deres Børn være de Eneste, der ikke maae blive ved deres Fædres Tro og Guds-Dyrelse og forplante hvad der er dem det Dyrebæreste til deres Affem! Ja, siden man kalder mig Hovedet for det fremme gammeltdags Parti i Kirken, saa spørger jeg felt: har da min Dickfomhed i den Skalle af Kar, mit Hoven var kiendt, været en saadan borgerlig Dyrelsen og en saadan Skampiet for Danmark, at min Tro maa affyses som Allden til alt Endt, og at, vil jeg have den forplantet paa mine Børn, skal jeg kæmpe derfor paa Liv og Død! Man taler og skriver meget om Parti-Hand, om Hadefuldhed og Fanatisme, men mit Levnets-Løb giennem fem og tyve Aar ligger temmelig aakent for Verden, og skønde det var naturligt, at en poetisk Natur som min, udsprunget af en nidkær Luthersk Præst-Slægts, indreng knyttet i Mindet til fremme Fædre, og haardt behandlet for den første Ytring af Kiærlighed til deres misliende Tro, at en saadan Natur maatte længe gjøre og kæmpe med sig selv, for den ret kunde bevollges

og udgiære til saamogen Klarhed, som den Kunde modtage, saa spørger jeg dog dristig: hvad Endt har jeg gjort, hvilke Flette, uædle, egenmættige eller berøstige Hensigter har jeg rodet, og hvad Elid har jeg sparet, hvilke Offere har jeg styet, for at gjøre det Bedste, det Uretfuldste og det Gavnligste for mine Landsmænd, som stod i min ringe Magt, og hvilken Fred har jeg brude, ja, hvilken Fred har jeg ikke frevdt at fremme, u n d e t a g e n d e n, hvis Betsingelse skulde være Tabet af Samvittigheds-Frihed for mine Troes-Jerovande, og en bedrøvelig Hælsot itilandt os for den gamle Tro, som vi dog unægtelig har al vor Danneise og Dylsning, alle vore borgerlige og videnskabelige Fortrin hilsorist at takke, og som derfor, selv om den var forædret, dog vel maatte undes Fortov til at doe af Albedom i de Huse, Den selv har bygt, blandt det Folk, Den saa modertig har opstillet og saa faderlig opdraget!

Man tilgive mig disse Død om min Personlighed, i et Digt, da de er nødvendige, i et Digt, da Stifts-Præsten holt forlangre ogsaa min Daabs-Pagt affskaffet i den Danske Stats-Kirke, og vil dog ikke unde os Lov til at forlade den, men betegner endog, som jeg ser ret, den Aftens-Sang teg, ligesaagodt Præst som han, holder med Kongelig Alernaabigst Atlatelse efter Sketualet, betegner den som en Conventikel med uædle Hensigter.

